

641

На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за безбедност хране Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 46. сједници, одржаној 8. маја 2008. године, донио је

ПРАВИЛНИК**О ВОЋНИМ СОКОВИМА, ВОЋНИМ НЕКТАРИМА И СЛИЧНИМ ПРОИЗВОДИМА**

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет)

Правилником о воћним соковима, воћним нектарима и сличним производима (у даљем тексту: Правилник) прописују се општи захтјеви и услови за производњу, стављање на тржиште, декларисање воћних сокова, воћних нектара и сличних производа.

Члан 2.
(Дефиниције)

- (1) Назив производа, дефиниције, особине, дозвољени састојци и поступци који се користе у производњи производа из члана 1. овог Правилника прописани су у Анексу I, а посебно декларисање или означавање појединих производа из истог Анекса прописано је у Анексу IV.
- (2) Дефиниције сировина прописане су у Анексу II, а посебне одредбе за воћне нектаре у Анексу III овог Правилника.
- (3) Анекси I, II, III и IV саставни су дио овог Правилника.

Члан 3.

(Дозвољена употреба адитива и других материја)

У производњи производа из члана 1. овог Правилника дозвољено је:

- a) употреба адитива и помоћних материја у складу са посебним прописом о условима употребе прехранбених адитива у храни намијењеној за исхрану људи;
- b) додавање витамина, минералних материја и материја за заслађивање, у складу са прописима о храни намијењеној за посебне прехранбене потребе.

Члан 4.
(Упаковани производи)

Упаковани производи који се стављају на тржиште морају задовољавати одредбе прописа за упаковане производе, називну количину пунења, означавање називних количина и дозвољена одступања.

ДИО ДРУГИ - ДЕКЛАРИСАЊЕ ИЛИ ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА

Члан 5.
(Примјена прописа о декларисању)

На производе из Анекса I овог Правилника примјењују се одредбе посебног прописа о општем декларисању или означавању упакованих производа, као и посебне одредбе овог Правилника које се односе на декларисање или означавање производа.

Члан 6.

(Захтјеви за означавање производа)

- (1) Називи производа наведених у Анексу I овог Правилника могу се користити само за означавање производа који

задовољавају захтјеве прописане за те производе (Анекс II, Анекс III и Анекс IV овог Правилника) и тако означени стављати у промет.

- (2) Дозвољено је истицање слика воћа на наведеним производима уколико испуњавају услове прописане овим Правилником.

Члан 7.

(Навођење воћа у називу производа)

- (1) Ако је производ произведен од само једне врсте воћа, ријеч "воће" или "воћни" нпр. воћни сок, воћни нектар, замјењује се именом воћа или је назив пропраћен описом који не садржи ријеч "воће", нпр. сок од вишње, нектар од вишње и сл.
- (2) Ако је производ произведен од двије или више врста воћа, осим када је употребљен лимунов сок под условима из Анекса I, Поглавље II./1, став (5) овог Правилника, назив производа мора се допунити називом употребљених врста воћа према уједлу воћног сока или каше, опадајућим редосlijедом с обзиром на количину воћа или каше.
- (3) Ако је производ произведен од три или више врста воћа, употребљене врсте воћа у називу производа могу бити замјењене изразом "од више врста воћа" или навођењем броја врста употребљених воћа, нпр. "од шест врста воћа".

Члан 8.

(Посебна навођења у декларацији)

- (1) Ако је воћном соку додат шећер у сврху заслађивања, а према одредбама из Анекса I, Поглавље II./1, став (4) овог Правилника, у називу производа мора стајати ријеч "заслађен" или "са додатим шећером", иза које се наводи и максимална количина додатог шећера, рачунато на суву материју изражену у g/l готовог производа.
- (2) При враћању производа наведених у Анексу I, Поглавља I. овог Правилника у њихово првобитно стање уз помоћ материја неопходних за овај процес, на декларацији није потребно наводити листу састава употребљених у ову сврху.
- (3) Додавање воћном соку додатне пулпе или честица воћног ткива како је дефинисано у Анексу II/6 овог Правилника мора се назначити на декларацији.
- (4) Ако је воћни сок или воћни нектар, од једне или више врста воћа, произведен дјелимично или потпуно од концентрисаног воћног сока, на декларацији се мора јасно видjetи, у истом видном пољу, са називом производа назначено "произведено од концентрисаног..." или "дјелимично произведено од концентрисаног...".

Члан 9.

(Декларисање мјешавина воћног сока и воћног нектара)

- (1) За мјешавине воћног сока и воћног сока од концентрисаног воћног сока, те за воћни нектар произведен у потпуности или дјелимично од једног или више концентрисаних производа, на декларацији близу назива производа, истакнуто јасно видљивим словима, мора се навести "произведено од концентрисаног...", односно "дјелимично произведено од концентрисаног...".
- (2) За воћне нектаре на декларацији мора се навести минимална количина воћног сока, воћне каше или смјеше тих састава ријечима "удио из воћа: најмање...%" као у Анексу III овог Правилника, а назив производа и овај податак морају се налазити у истом видном пољу.

Члан 10.

(Посебно декларисање концентрисаног воћног сока)

- (1) На декларацији концентрисаног воћног сока који није намијењен крајњем потрошачу мора се навести количина додатог шећера или лимуновог сока, као и других

дозвољених материја за регулисање киселости, у складу са прописима о прехрамбеним адитивима дозвољеним у храни.

- (2) Овај податак се мора налазити на амбалажи, најепници, привјеску или пропратном документу.

Члан 11.

(Декларисање Л-аскорбинске киселине)

Ако додата Л-аскорбинска киселина има функцију антиоксиданса, не смије се декларисати као витамин Ц.

ДИО ТРЕЋИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 12.

(Утврђивање усклађености)

- (1) Службене контроле и инспекцијски надзор над спровођењем овог Правилника спроводиће се у складу са важећим законским прописима.
- (2) За утврђивање усклађености производа са прописаним општим захтјевима овог Правилника у сврху службене контроле и инспекцијског надзора могу се користити методе прописане посебним прописом, као и друге валидне и међународно признате методе.

Члан 13.

(Престанак важења одредаба)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје примјена одредби од члана 47-60. и одредби од члана 129-133. Правилника о квалитету производа од воћа, поврћа, печурки и пектинских препарата ("Службени лист СФРЈ", бр. 1/79, 20/82 и 74/90), којима се прописује квалитет воћних сокова, воћних нектара и сличних производа.

Члан 14.

(Примјена Правилника)

Производи који су означенчи према одредбама члана 13. наведеног Правилника могу бити у промету најдуже 24 мјесеца од дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 15.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 177/08

8. маја 2008. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
др Никола Шпирин, с. р.

АНЕКС I

ПОГЛАВЉЕ I. НАЗИВ ПРОИЗВОДА, ДЕФИНИЦИЈЕ И ОСОБИНЕ

1.a. Воћни сок

- (1) Воћни сок је производ који није ферментисао, али је способан за ферментацију, а настаје директном механичком прерадом једне или више врста здравог, технолошки зрelog, свежег или примјеном ниских температуре конзервисаног воћа.
- (2) Боја, арома, окус и мирис воћног сока морају бити карактеристични за воће из којега је сок произведен.
- (3) Арома, пулпа и честице воћног ткива који се током прераде издвајају, могу бити накнадно враћени истом соку.
- (4) У случају цитрус воћа, сок се производи од воћног меса (ендокарпа).
- (5) Лиметин сок, може бити добијен из цијelog воћа одговарајућим технолошким поступком, при чему је удио састојака из вањског дијела плода (егзокарпа) сведен на минимум.

1.b. Воћни сок из концентрисаног воћног сока

- (1) Воћни сок из концентрисаног воћног сока је производ који се добија тако што се концентрисаном воћном соку поновно дода она количина воде која је издвојена приликом концентрисања, арома по потреби, пулпа и честице воћног ткива такође издвојени приликом концентрисања и поново додати приликом производње тог или воћног сока исте врсте.
- (2) Вода која се додаје мора бити у складу са важећим прописима за штитку воду и припремљена одговарајућим поступцима за производњу воћног сока.
- (3) Производ добијен на такав начин мора имати сензорске и физичко-хемијске особине, какве би имао да је произведен из воћа исте врсте у складу са одредбама 1.а. овог Поглавља.

2. Концентрисани воћни сок

- (1) Концентрисани воћни сок је производ који се добија физичким издвајањем одређене количине воде из воћног сока једне или више врста воћа.
- (2) Уколико је производ намијењен коначном потрошачу, количина издвојене воде мора бити најмање 50% од почетне запремине.

3. Дехидрирани воћни сок или воћни сок у праху

Дехидрирани воћни сок или воћни сок у праху је производ који се добија издвајањем готово укупне количине воде из воћног сока једне или више врста одговарајућим физичким поступцима.

4.a. Воћни нектар

- (1) Воћни нектар је производ који није ферментисао, али је способан за ферментацију, добијен додатком воде, шећера и/или меда производима дефинисаним у Поглављу I. под 1.а., 1.б., 2. и 3. овог Анекса, воћним кашама или мјешавини тих производа и као такав је у складу са Анексом III овог Правилника.
- (2) Додавање шећера и/или меда је дозвољено највише до 20% од укупне масе готовог производа.
- (3) У случају када су воћни нектари произведени без додавања шећера или са ниском енергетском вриједношћу, шећери могу бити замењени у цјелисти или дјелимично са заслађивачима у складу са посебним прописом о употреби заслађивача у храни.
- (4) У производњи нектара дозвољено је додавање воде у количини таквој да количина воћног сока и/или воћне каше готовог производа није мања од вриједности наведених у Анексу III овог Правилника.
- (5) Воћни сок, воћни сок из концентрисаног воћног сока и воћни нектар који се ставља у промет у погледу квалитета поред сензорских својстава мора да задовољава услове наведене у смјерницама - водичима за воћне сокове, воћне сокове од концентрата и воћне нектаре.

4.b. Дозвољена одсуштања

У производњи нектара од једне или више врста воћа које су наведене у Анексу III дијелу табеле 2. и 3. овог Правилника и кајсије се могу употребљавати појединачно или у мјешавини, без додатка шећера, меда и/или заслађивача.

ПОГЛАВЉЕ II. ДОЗВОЉЕНИ САСТОЈЦИ, ПОСТУПЦИ И МАТЕРИЈЕ КОЈЕ СЕ КОРИСТИТЕ У ПРОИЗВОДЊИ

1. Дозвољени састојци

- (1) У складу са чланом 3. овог Правилника, производима наведеним у Поглављу I. овог Анекса, може се дозволити додатак

- витамина и минерала, а у складу са посебним прописом о храни намирењено за посебне прехрамбене потребе.
- (2) Воћном соку могу се поново вратити арома, пулпа и честице воћног ткива издвојени из истог сока током производње, док се воћном соку од концентрисаног воћног сока (1 б.) може поново вратити арома, пулпа и воћни дијелови издвојени из сока исте врсте.
 - (3) Грожђаном соку је дозвољено поново додавање соли винске киселине.
 - (4) Производима наведеним у Анексу I, Поглављу I. овог Правилника, осим сокова крушке и грожђа, дозвољено је додавање шећера:
 - a) у сврху подешавања киселости (индекса сласти): количина додатог шећера (изражена као сува материја) не смије прелазити 15 g по литру сока;
 - b) у сврху заслађивања: количина додатог шећера (изражена као сува материја) не смије прелазити 150 g/l сока, под условом да укупна количина додатог шећера за подешавање киселости (индекса сласти) и заслађивања не прелази 150 g по литру сока.
 - (5) Производима наведеним у Анексу I, Поглављу I. овог Правилника, за регулисање киселости дозвољено је додавање лимуновог сока и/или концентрисаног сока од лимуна у количини до 3 g по литру сока, изражено као анхидрид лимунске киселине.
 - (6) Дозвољено је додавање угљен диоксида (CO_2).
 - (7) Забрањено је додавање у исти воћни сок заједно и шећера и сока од лимуна (концентрисаног или неконцентрисаног), као и материја за регулисање киселости, према посебном пропису о употреби прехрамбених адитива осим боја и заслађивача/сладила у храни.

2. Дозвољени посушујуци прераде и материи које се користе у производњи

При производњи воћних сокова, нектара и сличних производа, дозвољени су следећи поступци и материје:

- a) механички поступци екстракције,
- b) уобичајени физикални поступци, укључујући процес дифузије воде из јестивих дијелова воћа, осим за сокове од грожђа, који се користе за производњу концентрисаних воћних сокова, под условом да задовољавају захтјеве из Поглавља I/1.a. и 1.b. овог Анекса;
- c) сок од грожђа, за који је грожђе обрађено сумпор-диоксидом, дозвољена је десулфитизација физичким поступцима, под условом да укупна количина SO_2 у коначном производу не прелази 10 mg/l;
- d) пектолитички ензими;
- e) протеолитички ензими;
- f) амилолитички ензими;
- g) јестиви желатин;
- h) танини;
- i) бентонити;
- j) силика аерогел;
- k) активни угља;
- l) угљен диоксид;
- m) азот;

- n) хемијски-инертна средства за филтрацију и таложење која одговарају прописима о материјалима и производима који долазе у непосредан додир с храном (перлит, испрана дијатомејска земља, целулоза, нерастворљиви полиамид, полистирен, поливинилполипиролидон);
- o) хемијски-инертна средства за апсорцију која одговарају прописима о материјалима и производима који долазе у непосредан додир с храном те се користе за смањивање количине лимонена и нарингина у соковима од цитруса, при томе не мјењајући садржај лимонин глукозида, киселина, шећера (укључујући олигосахариде) или минералне материје.

АНЕКС II

ДЕФИНИЦИЈЕ СИРОВИНА

1. Воће

Воће, свеже или конзервисано ниским температурама, мора бити здраво, без знакова кварења (без страних примјеса), у стадијуму технолошке зрелости у коме садржи све основне састојке и задовољава особине потребне за производњу. У воће се не убраја парадајз.

2. Воћна каша

Воћна каша је производ који није ферментисао, али је способан за ферментацију, добијен пасирањем цијelog (свежег или конзервисаног ниским температурама) или огуљеног воћа без издавања сока.

3. Концентрисана воћна каша

Концентрисана воћна каша је производ који се добија од воћне каше, издавањем одређене количине воде физичким поступком.

4. Шећери

- (1) За производњу воћног сока од концентрисаног воћног сока и воћних нектара дозвољено је кориштење и следећих шећера:
 - a) полубијели или бијели шећер,
 - b) екстра бијели шећер,
 - c) шећерна отопина,
 - d) инвертна шећерна отопина,
 - e) инвертни шећерни сируп,
 - f) глукозни сируп,
 - g) глукозни сируп сушени,
 - h) декстроза моногидрат,
 - i) фруктоза,
 - j) фруктозни сируп.

- (2) За производњу воћних сокова дозвољено је кориштење шећера, наведених под 4. став (1) овог Анекса, који садрже мање од 2% воде.

- (3) У производњи воћних нектара могу се користити и шећери поријеклом од воћа.

5. Мед

Мед је производ дефинисан посебним прописом о меду и производима од меда.

6. Пулпа и честице воћног ткива

- (1) Пулпа и честице воћног ткива се добијају из јестивог дијела плода исте врсте, без издавања сока.
- (2) Код воћа цитруса, пулпа и честице воћног ткива се добијају из воћног меса (ендокарпа).

АНЕКС III

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ ЗА ВОЋНЕ НЕКТАРЕ

Редни број	Воће од којег је нектар произведен	Минимална количина сока и/или каше (volumni% готовог производа)
Дио 1. Воће чији сокови нису питки у изворном стању.		
1.	маракуја	25
2.	лупло	25
3.	црна рибизла	25
4.	бијела рибизла	25
5.	црвена рибизла	25
6.	огрозд	30
7.	пасији трн (<i>Hippophae rhamnoides L.</i>)	25
8.	трњина	30
9.	шљиве	30
10.	друге врсте шљива	30
11.	јаребике	30
12.	шишурак, шипак (плодови <i>Rosa sp.</i>)	40
13.	дрењина (дрењак)	25
14.	вишње	35
15.	остале врсте воћа рода <i>Prunus</i>	40
16.	боровнице	40
17.	црна базга (зова)	50
18.	малине	40
19.	кајсија (марелица)	40
20.	јагоде	40
21.	дуд/купине	40
22.	бруснице	30
23.	дуње	50
24.	лимунни и лимете	25
25.	остало воће које припада овој групи	25
Дио 2. Воће слабије киселости, каšасто или јако ароматично чији сокови нису питки након цијеђења или пасирања у изворном стању.		
26.	манго	25
27.	банане	25
28.	гуава	25
29.	папаја	25
30.	личи (<i>Litchi chinensis</i>)	25
31.	ацерола	25
32.	гуанабана (<i>Annona muricata L.</i>)	25
33.	мрежаста анона (<i>Annona reticulata L.</i>)	25

34.	љускаста анона (<i>Annona squamosa L.</i>)	25
35.	шишак (нар)	25
36.	индијски орашћић	25
37.	шљиве момбин (<i>Spondias purpurea L.</i>)	25
38.	умбу (<i>Spondias tuberosa Arruda</i>)	25
39.	остало воће које припада овој групи	25

Дио 3. Воће чији су сокови питки након цијеђења или пасирања у изворном стању.

40.	јабуке	50
41.	грожђе	50
42.	крушке	50
43.	брескве	50
44.	цитрус воће осим лимуна и лимете	50
45.	ананас	50
46.	остало воће које припада овој групи	50

Напомена:

При производњи нектара од двије или више врста воћа минимална количина сока и/или каше ће се рачунати опадајућим редосlijедом с обзиром на количине употребљеног воћа од којег је нектар произведен.

АНЕКС IV

ПОСЕБНО ДЕКЛАРИСАЊЕ ИЛИ ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА ИЗ АНЕКСА I

Посебно декларисање или означавање поједињих производа из Анекса I односи се на специфичне називе за воћне сокове или воћне нектаре произведене у појединим земљама, као:

- a) „vruchtendrank“ - за воћне нектаре,
- б) „süßmost“- користи се само заједно са називом производа „fruchtsaft“ или „Fruchtnektar“:
 - 1) за воћне нектаре добијене искључиво од воћног сока, концентрисаног воћног сока или мјешавине ових производа, неодговарајућих за конзумирање у природном стању због велике киселости,
 - 2) за воћни сок добијен из крушке, по потреби са додатком јабуке, без додатог шећера,
- ц) „succo e polpa“ или „sutto e polpa“- за воћне нектаре добијене искључиво из воћне каше и/или концентрисане воћне каше,
- д) „æblemost“- за сок јабуке без додатог шећера,
- е) „sursaft“- заједно са називом (на данском језику) кориштеног воћа за сок без додатог шећера добијеног од црне рибизле, трешње, црвене рибизле, бијеле рибизле, малине, јагоде:
 - 1) „sødsaft“ или „sødetsaft“ заједно са називом (на данском језику) кориштеног воћа за сок добијен од овог воћа, са више од 200g додатог шећера по литру,
- ф) „äpplemust“- за сок јабуке без додатог шећера,
- г) „mosto“- синоним за сок грожђа.